

Sygn. akt III SK 12/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 września 2006 r.,
skargi kasacyjnej powoda
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 29 listopada 2005 r.,
sygn. akt VI ACz .../05,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny w W. postanowieniem z dnia 29 listopada 2005 r. oddalił
zażalenie powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 6 lipca 2005 r.,
którym Sąd ten odrzucił odwołanie powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony

Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 kwietnia 2005 r. w sprawie o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

Sąd Apelacyjny uznał, że zażalenie nie ma zasadnych zarzutów przeciwko podstawom postanowień Sądu Okręgowego. Skoro bowiem powód reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym przy wniesieniu odwołania nie uiścił obowiązującego wpisu stałego w kwocie 1000 zł (§ 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych – Dz. U. Nr 154, poz. 753 ze zm.), to podlegało ono odrzuceniu bez wezwania do uiszczenia opłaty.

Na powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. powód wniósł skargę kasacyjną opierając ją na obu podstawach, o których mowa w art. 398³ § 1 k.p.c. ze sformułowaniem naruszenia:

- „1) art. 15 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez błędną wykładnię i przyjęcie, że chwila wniesienia pisma do sądu jest równoznaczna z chwilą skierowania go do organu administracji
- 2) przepisów art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach w sprawach cywilnych, § 18 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych, a także kształtujących model odwołania od decyzji Prezesa UOKiK, przepisów Działu V ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, tj. art. 78, 79, 80 i 81 ustawy oraz art. 479²⁸ i n. kpc w związku z art. 178 i 193 Konstytucji przez niezbadanie zgodności tych przepisów z Konstytucją RP, pomimo podniesienia przez stronę zarzutów w tym zakresie,
- 3) przepisów art. 2, art. 8, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 78 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 i art. 14 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz obowiązujących w prawie Unii Europejskiej zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego i efektywnej ochrony praw podmiotowych poprzez zastosowanie przepisów niezgodnych z nimi,
- 4) art. 328 § 2 kpc przez brak w uzasadnieniu skarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego, odniesienia się do powoływanych przez stronę w zażaleniu faktów i dowodów (m.in. dowodu wpłaty wpisu), jak też przez brak w uzasadnieniu postanowienia wyjaśnienia przyczyn dla których Sąd Apelacyjny nie uznał powoływanych w zażaleniu argumentów za słuszne”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie Sądu drugiej instancji powołuje się nazbyt ogólnie w uzasadnieniu na fakty ustalone w postanowieniu Sądu pierwszej instancji, a także na bezzasadność argumentacji przedstawionej w zażaleniu. Z takiego powściągliwego stylu uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie wynika skutek w postaci istotnego wpływu na wynik sprawy (por. art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Ostatecznie bowiem wiadomo jakie były okoliczności faktyczne przyjęte za podstawę zaskarżonego postanowienia, jak również zachodzi zgodność rozstrzygnięcia z oceną zarzutów zażalenia.

Dla zastosowania wskazanych w zaskarżonym postanowieniu przepisów istotne było ustalenie, że odwołanie w imieniu strony powodowej wniósł jej pełnomocnik będący radcą prawnym i że wniesienie odwołania nie zostało połączone z uiszczeniem wymaganego wpisu stałego w kwocie 1000 zł. W związku z podnoszeniem w skardze kasacyjnej faktu uiszczenia wpisu w dniu 27 lipca 2005 r. należy stwierdzić, że to twierdzenie faktyczne dodatkowo potwierdza zgodność ze stanem faktycznym zasadniczego ustalenia zaskarżonego postanowienia, że wpis stały od odwołania nie został uiszczony przy wniesieniu odwołania i w ciągu terminu otwartego do wniesienia odwołania. Wynika to jasno z niespornych okoliczności dotyczących wniesienia odwołania i terminu w jakim mogło ono być wniesione. Wystarczy w tej kwestii wskazanie na to, że stosownie do pouczenia zawartego w decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 kwietnia 2005 r. – odwołanie, zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ k.p.c., mogło być wniesione w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (właściwej Delegatury). Jeżeli odwołanie skierowane do Sądu Okręgowego w Warszawie z zachowaniem przewidzianego do tego trybu pośrednictwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Delegatury) wpłynęło do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w dniu 26 kwietnia 2005 r., a wpis od tego odwołania został uiszczony dopiero w dniu 27 lipca 2005 r., to jest oczywiste, że nie został on uiszczony ani przy wniesieniu odwołania, ani w dwutygodniowym terminie przeznaczonym na wniesienie odwołania.

Nie ma racji skarżący w swych zarzutach nieodpowiedniości między okolicznościami faktycznymi a ich subsumcyjną oceną według wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów. Rozstrzygające znaczenie ma tu niewątpliwie zastosowanie art. 15 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jednolity tekst: Dz. U. z 2002 r. Nr 91, poz. 88 ze zm.), zgodnie z którym opłatę sądową należy uiścić przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie. W danym wypadku chodziło o odwołanie, które należało wnieść do sądu za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w przewidzianym do tego terminie. Nie może ulegać wątpliwości, że dla zachowania terminu do wniesienia odwołania, tego terminu określonego w art. 479²⁸ § 2 k.p.c., że „Odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu wnosi się za jego pośrednictwem do sądu ochrony konkurencji i konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji” – niezbędne jest aby w tym terminie odwołanie zostało wniesione (złożone lub nadane pocztą) do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, będącego nieodzownym „pośrednikiem” w drodze odwołania do Sądu. Konstytucyjnymi cechami czynności procesowej wniesienia odwołania jest jego adresat (sąd ochrony konkurencji i konsumentów), termin (dwutygodniowy) oraz pośredniczenie Prezesa Urzędu. Wszystkie te elementy formalne muszą być spełnione ażeby zaistniała czynność procesowa wniesienia odwołania do sądu ochrony konkurencji i konsumentów.

Jeżeli zatem w przepisach określających zasady wnoszenia opłat sądowych mowa jest – tak jak we wskazanym wyżej art. 15 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – o obowiązku uiszczenia opłaty sądowej przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie, to nie może budzić wątpliwości w odniesieniu do przedmiotowego odwołania, że obowiązek ten odnosił się do odwołania adresowanego do sądu, za pośrednictwem Prezesa Urzędu, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji. Tak jak nie ma żadnych podstaw do tego ażeby przy określaniu terminu wniesienia odwołania do sądu uwzględniać (pomijając) okres w jakim odwołanie „przebywało” w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów, tak samo nie można przyjąć sugestii skarżącego, ażeby uznawać, że obowiązek dokonania opłaty sądowej aktualizuje się nie z chwilą wniesienia

odwołania, ale dopiero z chwilą przekazania odwołania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do sądu.

Z kolei w uzasadnieniu zarzutu dotyczącego sprzeczności z Konstytucją i Konwencją o Ochronie Praw człowieka unormowania konsekwencji wniesienia pisma procesowego przez adwokata lub radcę prawnego bez jego należytego opłacenia w art. 17 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – skarżący powoływał się w szczególności na to, że odrzucenie w takiej sytuacji odwołania narusza prawa strony do sądu oraz jest w nieusprawiedliwiony sposób odmienne od regulacji w tym przedmiocie przyjętej w postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Sąd Najwyższy uznaje tę argumentację za oczywiście nieprzekonywającą. Nie ma nic niestosownego albo nieadekwatnego do zasad konstytucyjnych w przyjętym normatywnym ułożeniu konsekwencji niezachowania przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym, warunków formalnych odwołania. Przyjęty w tym zakresie, w art. 17 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych rygor odrzucenia – bez osobnego wezwania o uiszczenie opłaty – środka zaskarżenia podlegającego opłacie w wysokości stałej, a mimo to nieopłaconego w przewidzianym do tego terminie, nie jest – wbrew skarżącemu – jakimś anachronizmem w porównaniu do zasad przyjętych w postępowaniu sądowoadministracyjnym. Kwestia ta jest analogicznie unormowana w postępowaniach cywilnym i sądowo-administracyjnym. Stosownie bowiem do art. 221 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi „Pisma wnoszone przez adwokata lub radcę prawnego, które nie są należycie opłacone, pozostawia się bez rozpoznania albo odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty jeżeli pismo podlega opłacie stałej”.

Ostatnio powołany przepis był przedmiotem badania przez Trybunał Konstytucyjny, który w wyroku z dnia 7 marca 2006 r. SK 11/05 (OTK-A 2006 nr 3, poz. 27) stwierdził, że (także art. 219 § 2) jest on zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz nie jest niezgodny z art. 77 ust. 2 Konstytucji. W tym samym wyroku, w kierunku całkowicie odmiennym od zarzutów rozpatrywanej skargi, Trybunał Konstytucyjny rozstrzygnął także w przedmiocie § 5 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych

zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 211, poz. 2193). Otóż właśnie tę regulację, odbiegającą od zasady wynikającej z art. 17 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez ustalenie, że wpis stały od skargi wnoszonej przez adwokata lub radcę prawnego uiszcza się na wezwanie po przekazaniu skargi sądowi – Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną i to nie tylko z wymienionym wyżej art. 221 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, ale także z art. 2 Konstytucji.

Z powyższych względów uznając, że skarga kasacyjna nie ma zasadnych podstaw Sąd Najwyższy orzekł w myśl art. 398¹⁴ k.p.c.